

Vergaderjaar 2013–2014

25 422

Opwerking van radioactief materiaal

Nr. 109

BRIEF VAN DE MINISTER VAN ECONOMISCHE ZAKEN

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 6 juni 2014

Uw Kamer heeft mij op 15 mei jl. (Handelingen II 2013/14, nr. 83, item 6) en 21 mei jl.¹ verzocht in te gaan op de financieringsproblemen die er op dit moment bestaan rond de kernreactor in Petten, de voorziening van medische radio-isotopen en de stand van zaken met betrekking tot Pallas, de beoogde nieuwe onderzoekreactor in Petten.

Met deze brief geef ik, mede namens de Minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport, invulling aan dit verzoek.

1. Financiële situatie Energieonderzoek Centrum Nederland (ECN)

De Hoge Flux Reactor (HFR) in Petten is om technische redenen in de periode november 2012-juni 2013 en in de periode september 2013-februari 2014 niet in bedrijf geweest. Om te voorkomen dat zich dergelijke onvoorzien en lange uit bedrijfstellingen opnieuw voordoen, heeft de bedrijfsvoerder van de HFR, de Nuclear Research and consultancy Group v.o.f. (NRG) onderdeel van ECN, een investeringsplan opgesteld dat de HFR in staat moet stellen de komende tien jaar veilig en betrouwbaar in bedrijf te blijven. Voor de financiering van het investeringsplan zijn ECN en NRG in gesprek met private financiers.

De bedrijfsvoering van de HFR moet niet alleen op een veilige en betrouwbare maar ook op een verantwoorde bedrijfseconomische wijze plaatsvinden. NRG heeft mij laten weten dat zij denkt te kunnen voldoen aan de randvoorwaarden voor een positieve business case van de HFR. De HFR produceert onder meer industriële en medische radio-isotopen en wordt gebruikt voor nucleair technologisch onderzoek (in het bijzonder inzake reactorveiligheidsaspecten). Een betere prijsstelling van met name de medische radio-isotopen is een belangrijk onderdeel van een positieve business case. De prijs van medische radio-isotopen is op dit moment ver beneden de kostprijs. NRG heeft met haar belangrijkste klanten nieuwe prijsafspraken voorbereid. Dit sluit aan bij het Nederlandse streven om zogeheten *Full Cost Recovery* te realiseren. Mede dankzij een betere

¹ Raadpleegbaar via www.tweedekamer.nl

prijstelling zouden volgens NRG in de toekomst de opbrengsten de kosten van de HFR voldoende dekken, waardoor er een positieve business case ontstaat.

Vanwege het lange stilliggen van de HFR is volgens ECN/NRG een zware wissel getrokken op de liquiditeitspositie van NRG en daarmee op de geconsolideerde financiële positie van ECN. Dit element is ook meegenomen in de gesprekken van ECN/NRG met private financiers. De partijen zijn evenwel pas bereid een definitief besluit te nemen over een kredietverstrekking nadat er aan diverse voorwaarden is voldaan. Het bepalen van de exacte voorwaarden en ten uitvoerleggen daarvan zal de nodige tijd kosten, waardoor private financiering naar verwachting op zijn vroegst eind 2015 zou kunnen worden geëffectueerd.

ECN heeft zich om die reden tot het kabinet gewend met een verzoek om een overbruggingskrediet en heeft ons geïnformeerd over de liquiditeitspositie, het investeringsplan en het verwachte tijdpad van besluitvorming over private financiering.

De informatie van ECN ben ik, samen met andere betrokken departementen, op dit moment aan het bestuderen. Het uitzicht op een verantwoorde bedrijfsvoering en gezonde marktwerking staat voorop bij het beoordelen van dit kredietverzoek. Indien besloten zou worden tot het verlenen van een krediet, kan het niet zo zijn dat de overheid daarna nogmaals verzocht wordt bij te springen. De uitzichten op voldoende verkoopopbrengsten uit de productie van medische radio-isotopen en overige bedrijfsactiviteiten moeten zo overtuigend zijn dat aannemelijk is dat NRG het krediet zal kunnen terugbetalen. Bij een besluit weegt het kabinet het belang mee van de HFR en NRG voor de voorziening van medische radio-isotopen (Europees en wereldwijd) en nucleair technologisch onderzoek en het belang van ECN als hoogwaardig kenniscentrum voor toegepast energieonderzoek in Nederland.

Vooralsnog heb ik ECN geïnformeerd dat de meest betrokken bewindslieden een positieve grondhouding hebben tegenover het verstrekken van een krediet, onder strenge voorwaarden maar dat er, alvorens een besluit aangaande een krediet kan worden genomen, nog een aantal aspecten beter moet worden onderzocht.

Het kabinet gaat hierbij niet over één nacht ijs. Voorzien is een traject waarbij de businesscase, de liquiditeitspositie en de technische levensduur van de HFR intensief worden bestudeerd. Het kabinet laat zich hierbij extern ondersteunen en adviseren. Ik verwacht dat besluitvorming in de zomer mogelijk is en zal uw Kamer hierover terstond informeren.

2. Medische radio-isotopen

De HFR is de op één na grootste producent van medische radio-isotopen in de wereld. Medische radio-isotopen worden onder andere gebruikt voor diagnose en behandeling van bepaalde vormen van kanker. Uiteraard deel ik de zorgen die er zijn in uw Kamer over de toekomstige beschikbaarheid van medische isotopen. Op dit moment leidt de financiële situatie bij de NRG echter niet tot onzekerheid in de levering van medische isotopen. Er is momenteel voldoende bestralingscapaciteit beschikbaar. De situatie kan de komende jaren echter veranderen. De OECD/NEA² heeft een rapport uitgebracht, waaruit blijkt dat in de periode 2015 – 2017 structurele tekorten in bestralingscapaciteit niet zijn uit te sluiten. In dit rapport wordt uitgegaan van een functionerende HFR.

² <http://www.oecd-nea.org/med-radio/reports/sen-hlgmr2014-2.pdf>

In het geval reactoren (on-)gepland buiten bedrijf worden gesteld, komt de *Association of Imaging Producers & Equipment Suppliers* (AIPES) in actie. Deze organisatie coördineert wereldwijd de beschikbaarheid van de reactoren (reactorcapaciteit). De AIPES coördineert de acties die nodig zijn om de bestralingscapaciteit van de uitgevallen reactor te compenseren door beschikbare capaciteit bij andere reactoren in te zetten.

De Nederlandse regering kan de beschikbaarheid van medische isotopen niet borgen. Net als bij geneesmiddelen heeft de Nederlandse overheid geen rol bij de productie van en handel in medisch isotopen. Dit zijn commerciële activiteiten.

Wel wordt in internationaal verband gewerkt aan oplossingen om tekorten aan medische isotopen tot een minimum te beperken. Bijvoorbeeld door de eerder genoemde *Full Cost recovery* te stimuleren. Nederland neemt daar actief aan deel. Op die manier draagt de Nederlandse overheid bij aan de borging van de beschikbaarheid van medische isotopen.

3. Stand van zaken Pallas

Voor de realisatie van de nieuwe onderzoeksreactor «Pallas» is op 16 december 2013 de onafhankelijke Stichting Voorbereiding Pallas-reactor (Stichting Pallas) opgericht, waarbij de directeur en Raad van Toezicht zijn benoemd. Hiermee is invulling gegeven aan de laatste van drie randvoorwaarden die de provincie Noord-Holland en het Rijk stelden bij het budgettair vrijmaken van elk € 40 mln. voor de eerste fase van het project: het ontwerp, de aanbesteding en de vergunningprocedure. Aan de twee andere voorwaarden, een positieve, onafhankelijke toets door een externe deskundige (kwartiermaker) en groen sein vanuit Brussel op de staatssteuntoets, werd al eerder voldaan. Uw Kamer is hierover in de loop van 2013 geïnformeerd³.

De Stichting Pallas werkt sinds begin 2014 aan de uitbreiding van het projectteam, de voorbereiding en planning van het uitgebreide vergunning-traject, de ontwerpeisen voor de reactor, de voorbereiding van de Europese aanbesteding van het ontwerp en het uitwerken van een plan voor het aantrekken van de private financiering voor de bouw- en exploitatiefase van de nieuwe reactor. Deze fase neemt naar verwachting tenminste vier jaar in beslag. De daaropvolgende fase, de bouw en exploitatie van de Pallas-reactor, dient volledig privaat te worden gefinancierd.

De Minister van Economische Zaken,
H.G.J. Kamp

³ Kamerstuk 33 626, nrs. A/1, 2 en C: brief van 23 april 2013, verslag van schriftelijk overleg vastgesteld 17 juni 2013 (Kamerstuk 33 626, nr. 3) en verslag van schriftelijk overleg vastgesteld 29 augustus 2013.